

спортсмену. Волевые усилия зависят от того, связаны ли они с преодолением объективных трудностей, или с преодолением эмоционального состояния [3].

В спортивной деятельности волевые усилия разные по характеру и степени их проявления: волевые усилия при мышечной деятельности; волевые усилия при напряжении внимания; волевые усилия, связанные с преодолением усталости; волевые усилия, связанные с соблюдением режима; волевые усилия, связанные с преодолением чувства страха. И так, волевые усилия всегда имеют сознательный характер, оказываются в действиях, направленных на преодоление больших и малых препятствий. Наличие трудностей - это необходимая предпосылка проявления волевых усилий. Человек, который действует без значительных трудностей, выполняет необходимые действия автоматически [2].

Выводы. Психологическая подготовка студента-волейболиста представляет собой процесс развития значительных проявлений психики, соответствует требованиям тренировочной и соревновательной деятельности. Психологическая подготовка направлена на формирование личности, необходимых для спортивной деятельности психических качеств, профессионально важных знаний, умений, навыков и достижения такой выносливости, которая обеспечит возможность выполнения поставленных задач во время соревнований.

Во время учебно-тренировочной подготовки волейболистов должны целенаправленно формироваться те свойства психики спортсмена, которые обеспечивают высокую результативность спортивной деятельности. Психологический компонент подготовки обеспечивает воспитание навыков и умений волейболиста, направлен не только на формирование отдельных сторон его психики, но и на развитие важных для спорта положительных качеств личности.

В результате психологической подготовки волейболиста происходит развитие психических качеств, необходимых для достижения высокого уровня спортивного результата, психологической выносливости и готовности к соревновательной деятельности.

Литература

1. Железняк Ю. Д. Юный волейболист : учеб. пособие [для тренеров] / Железняк Ю. Д. – М. : Физкультура и спорт, 1988. – 192 с.
2. Калимуллина И. Р. Влияние мотивации на психические состояния спортсменов в тренировочно-соревновательном процессе : дисс. ... канд. псих. наук : 19.00.01 / Иниза Рафаиловна Калимуллина. – Казань, 2008. – 162 с.
3. Співак Л. М. Психологія спортивного колективу (курс лекцій та практикум) : навчально-методичний посібник / Л. М. Співак. – Кам'янець-Подільський : ПП Зарицький, 2008. – 108 с.
4. KleschYov Yu. N. Voleybol. [Seriya «Shkola trenera»] / KleschYov Yu. N. – М. : Fizkultura i sport, 2005. – 400 s.
5. Kozina Zh. L. Individualizatsiya podgotovki sportsmenov v igrovyyh vidah sporta : monografiya / Kozina Zh. L. – Harkov: [b. i.], 2009. – 396 s.

Канищева О.П., Єфіменко П.Б.

Харківська державна академія фізичної культури

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПЕВНИХ ЕТАПІВ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МАСАЖ» МАЙБУТНІМ ФАХІВЦЯМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Визначено, що майбутнім бакалаврам фізичної культури і спорту крім фахових, необхідно володіти й допоміжними знаннями й уміннями. З'ясовано, що такими є масаж, який має вагоме прикладне значення. Розроблено та наведено методику викладання загальної для всіх спеціальностей дисципліни «Масаж». Виділено три етапи навчання: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-процесуальний і контрольньо-результативний. Встановлено та охарактеризовано основні мотиви до вивчення цієї дисципліни. Підтверджено, що когнітивно-процесуальним етапом передбачено оволодіння різними знаннями та уміннями. Контролюючо-результативний етап здійснювався протягом усього навчального процесу шляхом систематичного одержання викладачем зворотної об'єктивної інформації про стан вихідного рівня знань, технічної та методичної підготовки студентів.

Ключові слова: дисципліна «Масаж», етапи навчання, інтегративні знання та уміння, креативність, ділові ігри.

Канищева О.П., Єфіменко П.Б. Теоретическое обоснование определенных этапов методики преподавания дисциплины "Массаж" будущим специалистам физической культуры и спорта. *Определено, что будущему бакалавру физической культуры и спорта наравне с непосредственными профессиональными знаниями и умениями необходимо владеть и вспомогательными, среди которых массаж занимает важное прикладное значение. Разработана и представлена методика преподавания общей для всех специальностей дисциплины "Массаж", состоящей из трех этапов: мотивационно-ценностного, когнитивно-процессуального и контрольньо-результативного. Исторические данные развития массажа и примеры из практики, изложенные на вступительной лекции, способствовали выявлению у студентов основных мотивов к изучению данной дисциплины, а именно: познавательно-профессиональных, ценностных и социальных. Качественному проведению когнитивно-процессуального этапа способствовали разработанные и внедренные в учебный процесс темы лекций и практических занятий, обеспечивающие приобретение интегративных знаний и умений по этой дисциплине.*

Третий, контрольньо-результативний етап здійснювався в течение всего учебного процесса. Его реализация предусматривала систематическое получение преподавателем обратной объективной информации о состоянии исходного уровня знаний, технической и методической подготовки студентов.

Ключевые слова: дисципліна «Масаж», етапи обучения, інтегративні знання і умения, креативність, деловые игры.

Kanishcheva O.P., Iefimenko P.B. Theoretical background of the certain stages of teaching methods of discipline "Massage" to the future specialists of physical culture and sport. It is estimated in the article that the future bachelor of physical culture and sport equally with the direct professional knowledge and abilities should own certain auxiliary means. It is found out that massage occupies the important applied value among them. The methods of teaching of general for all specialities discipline "Massage" are worked out and presented. It consists of three stages: motivational-valued, process-cognitive and result-control. Certain historical data of massage development and examples from practice of specialists, stated on an introductory lecture, encouraged uncovering basic reasons of students to the studying of this discipline, namely: cognitive-professional, valued and social. During the questionnaire students defined that major is cognitive-professional reason. For high-quality realization of the second, process-cognitive stage of methods of teaching of "Massage" discipline, themes of lectures and practical studies are worked out and implemented to the study process. These themes allowed students acquisition of integrative knowledge and abilities on this discipline.

Third, the result-control stage was carried out during all educational process. The current exposure of results of actual preparation of students is offered with the purpose of removal of present defects. Realization of this stage foresaw the systematic receipt of reverse objective information by a teacher during studies about the state of initial level of knowledge, technical and methodical preparation of students. It is certain, that forming of dominant positive motivation to employments "Massage" stimulates students discipline to her capture. The best indices of creativity during acquirement of this discipline show up on practical studies which were held in form of business game within the limits of individual conditional situation.

Key words: discipline "Massage", stages of studies, integrative knowledge and abilities, creativity, business games.

Постанова проблеми та аналіз останніх публікацій. Першочерговим завданням вищих навчальних закладів є підвищення якості підготовки фахівців, здатних до активної творчої діяльності в різних галузях державного та громадського життя. Сприяти цьому, в першу чергу, повинні фахівці фізичної культури і спорту, завданням яких є формування у людей мотивації здорового способу життя, фізичного і психолого-гігієнічного виховання молоді.

Підготовка таких фахівців полягає не тільки в опануванні теоретичними знаннями і практичними вміннями й навичками, але й у розвитку їх творчості, динамізму мислення, вміння налагоджувати фахові взаємозв'язки, співпрацювати. Працівники цих напрямів підготовки повинні бути освіченими не тільки за своїм основним фахом. Тут слід пам'ятати, що у тих хто займається фізичною культурою або має вузьку спортивну спеціалізацію, виникають різні обставини, трапляються травми і певні захворювання, або ж просто вони мають певну схильність до подібних ситуацій. До того ж не рідко подібні обставини виникають там, де крім тренера або самих спортсменів своєї команди, ні кому більш надати допомогу [3, 4].

Подібна ситуація спонукає до необхідності озброєння майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту знаннями й навичками застосування різних видів і форм масажу. Не маловажне значення має вміння тренера навчити певним методикам цієї процедури самих спортсменів, щоб вони могли проводити їх самим собі, як самомасаж, або одне одному, у вигляді взаємомасажу. Усе це передбачено нормативною навчальною дисципліною «Масаж», яку вивчають усі студенти Харківської державної академії фізичної культури.

Для вдосконалення якості методики опанування теоретичними знаннями і практичними навичками масажу проводяться певні дисертаційні дослідження [3, 8]. Зустрічаються також окремі рекомендації висловлені в навчальних посібниках, методичних рекомендаціях, статтях [4, 6, 7, 9]. Однак сучасні інновації в різних галузях діяльності людини, в тому числі й масажу, вимагають постійного пошуку шляхів вдосконалення навчального процесу цієї дисципліни.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні основних етапів методики викладання дисципліни «Масаж» майбутнім фахівцям фізичної культури і спорту, а саме: тренерам та викладачам.

Відповідно до мети дослідження визначено його **завдання**:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну, методичну й спеціальну літературу, нормативні документи з проблеми підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до професійної діяльності.

2. Теоретично обґрунтувати етапи методики викладання дисципліни «Масаж», які забезпечуватимуть якісну професійну підготовку майбутніх фахівців фізичної культури.

Виклад основного матеріалу. Мета дисципліни «Масаж» спрямована на вивчення студентами основних положень з теоретичного обґрунтування фізіологічного впливу масажу на організм людини і практичного засвоєння техніки та методики його проведення на усіх частинах тіла людини, при певних станах організму спортсмена, залежно від його спортивної спеціалізації. Основними завданнями при вивченні цієї дисципліни є:

- оволодіти теоретичними знаннями фізіологічного впливу масажу на організм людини;
- оволодіти теоретичними знаннями фізіологічного і механічного впливу певних масажних прийомів на окремі масажовані тканини; опанувати навичками проведення масажу усього тіла людини в межах оздоровчого масажу;
- опанувати навичками проведення окремих видів і різновидів спортивного масажу залежно від спеціалізації спортсмена;
- опанувати навичками проведення масажу при спортивних травмах опірно-рухового апарату та деяких захворюваннях.

Зміст методики викладання дисципліни «Масаж» передбачав такі етапи: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-процесуальний і контрольно-результативний. Виділення цих взаємозалежних і взаємообумовлених етапів дозволяв збалансувати процес фахової підготовки, оперативного управляти ним, забезпечуючи мобільність і спрямованість діяльності [3]

Метою мотиваційно-ціннісного етапу є формування інтересу до занять та ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до цінності. Ефективне формування професійно-педагогічної спрямованості майбутніх фахівців фізичної культури і спорту залежить від змісту та структури мотиваційної сфери особистості студента [2, 6].

Даний етап потребує характеристики мотивів і цінностей. Більшість психологів виділяють два типи мотивації: внутрішню і зовнішню [3]. Він передбачав комплекс ціннісних орієнтацій особистості. Який акумулює життєвий досвід накопичений у індивідуальному розвитку особистості та втілюється в переконаннях, поглядах, ідеалах, оцінках і самооцінках. Вони приймають різні форми ставлення особистості до діяльності іншої людини і власного здоров'я, як до цінності. [1, 5]. З цієї метою на перших лекціях з дисципліни «Масаж» ми використовували цікаві історичні відомості, наочність, оцінку досягнутих результатів, заохочення, міжпредметні зв'язки, а також знайомство з досвідом практичної роботи фахівців з масажу різних команд, викладачів та тренерів інших закладів. Розгляд результатів опитування щодо наявності домінуючих мотивів до занять з дисципліни «Масаж», студентів, що вивчають дисципліну «Масаж» наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація та зміст домінуючих мотивів студентів до занять з дисципліни «Масаж» (%)

Види мотивів		Результати опитування
II	Пізнавально-професійні мотиви	
	1. Приваблює та викликає сам інтерес занять і саме це спонукає їх до професійної діяльності.	32,2%
	2. Необхідність використання знань, умінь і навичок з техніки окремих прийомів і видів масажу у своїй професійній діяльності.	20,8%
	3. Використання масажу як другої майбутньої професійної діяльності.	17,7%
III	Ціннісні мотиви	
	1.Зміцнення та збереження стану здоров'я з метою підвищення оцінки працездатності в майбутній професійній діяльності.	17,3%
	2. Надавати допомогу людям , ставитися до здоров'я як до цінності	
III	Соціальні мотиви	
	Знання соціальних і певних побутових факторів, а саме гігієнічні мотиви, пов'язані з регулюючою основою поведінки людини.	12%

Аналізуючи результати відповідей студентів, при виявленні найбільш значимих пізнавальних мотивів на питання: «Які мотиви є найбільш значимими?», студенти відповіли, що це є пізнавально-професійні мотиви. Вони склали у сумі 70,7 %. Це вказує на те, що ці мотиви є домінуючими. Другою групою мотивів є ціннісні мотиви, де у студентів стосовно збереження стану здоров'я з метою підвищення працездатності і витривалості, відповіді були позитивні і склали 17,3%.. Значення соціальних факторів склали 12%.

Так основну групу мотивів при викладанні дисципліни «Масаж» складають пізнавально-професійні мотиви.

Другим етапом методики викладання дисципліни «Масаж» є когнітивно-процесуальний, який є базовим, оскільки визначає не тільки спрямованість діяльності майбутніх фахівців фізичного виховання але й необхідність надбання інтегративних знань та умінь з цієї дисципліни.

Цей етап передбачав сформованість у бакалавра системи інтегрованих, професійно спрямованих загальнокультурних і спеціальних знань. Спеціальні знання – це фахові знання, а також знання з педагогіки, психології і методики викладання масажу. Вони є орієнтованою системою наукових знань і є інтегративними, професійно спрямованими, тобто своєрідним поєднанням між собою. Їх використання у комплексі сприяло глибокому оволодінню майбутнім фахом [1].

Цей етап заздалегідь визначено авторською програмою, яка передбачає дії та уміння необхідні студентам, для використання у своїй майбутній професійній діяльності. Він вміщує уміння і навички як способи професійної діяльності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, що сприятиме розвитку креативності [3, 4].

Внаслідок вивчення дисципліни «Масаж» студент повинен володіти технікою масажу окремих частин тіла відповідно рельєфу масажованої ділянки; цілеспрямовано впливати на процеси збудження та гальмування; проводити диференційований загальний або частковий різновид спортивного масажу згідно спеціалізації спортсмена та поставленого завдання у різних умовах (масажний кабінет, місце тренування та спортивних змагань). Таким чином у майбутніх бакалаврів можна виділити такі види умінь як: проєктивні, організаційні, комунікативні та професійні.

При вивченні навчальної дисципліни «Масаж» нами виділено наступні теми лекційних занять, які наведено у таблиці 2.

Таблиця 2.

Теми лекцій навчальної дисципліни «Масаж»

Тема №	Назва теми лекції	Кількість годин
1	Введення в дисципліну «масаж». Гігієнічні основи масажу. Системи, форми, методи, види масажу.	2
2-4	Техніка масажних прийомів.	6
5	Масаж окремих частин тіла (частковий оздоровчий масаж). Масаж усього тіла (загальний оздоровчий масаж).	2
6-8	Загальні особливості проведення спортивного масажу. Відновлювальний масаж. Попередній масаж. Тренувальний масаж. Особливості проведення видів спортивного масажу у різні періоди річного підготовчого циклу.	6
9-10	Масаж при спортивних травмах ОРА. Масаж при деяких захворюваннях спортсменів.	4

Теми практичних занять дисципліни «Масаж» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3.

Теми практичних занять навчальної дисципліни «Масаж»		
Тема №	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1-6	Техніка масажних приймів.	12
7	Оздоровчий масаж окремих ділянок задньої поверхні тіла.	2
8	Оздоровчий масаж окремих ділянок передньої поверхні тіла.	2
9-10	Оздоровчий загальний класичний масаж.	4
11	Відновний масаж у короткочасних перервах.	2
12	Відновний масаж у тривалих перервах.	2
13	Попередній розминальний масаж.	2
14	Попередній зігрівальний масаж та при порушення психологічного стану спортсмена.	2
15	Тренувальний масаж, що зберігає спортивну форму та покращує рухові якості спортсмена.	2
16	Тренувальний масаж, що сприяє підвищенню спортивної працездатності.	2
17-18	Реабілітаційний масаж при травмах ОРА.	4
19-20	Реабілітаційний масаж при деяких захворюваннях спортсменів.	4

Контрольно-результативний етап передбачав виявлення результатів фактичної підготовки студентів з метою усунення наявних недоліків. Реалізація цього етапу передбачала систематичне одержання викладачем зворотної об'єктивної інформації про хід навчальної діяльності студентів у вигляді педагогічного контролю. До нього входила поточна та підсумкова перевірка, завданням яких є виявлення рівня знань, умінь, навичок і порівняння їх з вимогами, визначеними навчальними програмами, а також систематичне спостереження викладача за процесом навчання на всіх рівнях професійної підготовки.

У системі педагогічного контролю визначались три основні взаємопов'язані функції: діагностична, навчальна та виховна. Діагностична функція визначає стан знань, умінь і навичок для подальшого коригування реальних дій студента у вивченні програмного матеріалу. Навчальна функція полягає в активізації систематичної роботи студентів і приводить до формування більш глибоких, систематичних, усвідомлених і досконалих знань, стимулює мотивацію навчання. Структура навчального етапу містить взаємозв'язані, взаємообумовлені блоки цієї навчально-дослідної роботи, системоутворюючими компонентами яких є:

- базис етапу, система теоретичних і інформаційних основ знань, які сприятимуть формуванню професійних навичок;
- система ситуаційних завдань, для вирішення яких необхідні уміння і навички;
- психолого-педагогічний базис етапу (необхідний обсяг знань і вмінь, інтелектуальних, психологічних якостей, які повинні бути сформовані до початку виконання завдань);
- психологічна та методична готовність до професійної діяльності.

Виховна функція полягала у формуванні навичок до систематичної роботи, що дисциплінує студентів, організує та спрямовує їх діяльність, формує та активізує творче, усвідомлене ставлення до предмету.

Важливе місце у навчальному процесі майбутніх бакалаврів займав контроль і оцінювання результатів навчання, де спонукально-стимулююча функція є основною. Реально його здійснювали, коли система оцінок проектувалася не лише на структуру знань, а й на різні рівні початкової професійної компетенції та освітньої підготовки студентів. Тобто система оцінок диференційовано пов'язувала в єдиний комплекс структуру знань, умінь і навичок, яку у вигляді блок-схеми відображено у рис.1.

Рис.1. Контрольно-результативний етап підготовки майбутнього фахівця фізичної культури
На заняттях з практичного опанування технікою масажу проводився «масажний диктант», тобто студенти після демонстрації

нового прийому, проводили його у сполученні з іншими на різних ділянках тіла свого партнера, з одного боку під диктовку викладача, а з іншого самостійно. На завершальному етапі оволодіння усіма прийомами, студентам пропонувалась рольова гра, в межах типового сценарію, згідно якому масажна процедура проводилась самостійно, як оздоровчий вид масажу, однаковий для всіх.

Після лекцій з видів спортивного та реабілітаційного масажу, практичні заняття проводились межах ділової гри за умовною ситуацією максимально приближеною до майбутньої професійної діяльності. Тут враховувалась спортивна спеціалізація її учасників, певна умовна ситуація: змагання, тренування, характер умовної спортивної травми. Підсумковий контроль проводився у вигляді тестового контролю, який вміщував питання з усіх розділів навчальної програми з дисципліни «Масаж»

Висновки. Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Проблема мотивації навчання у ВНЗ, у майбутніх фахівців фізичної культури, набуває все більшої актуальності;

2. При аналізі мотивації навчальної діяльності під час вивчення дисципліни «Масаж», домінуючими визначено пізнавальні мотиви;

3. Проведення занять у формі ділової гри, тобто в межах умовної ситуації, максимально наближеної до обставин професійної діяльності, сприяло розвитку креативності студентів та підвищенню їх інтересу і активності при опануванні дисципліни, що вивчають.

Подальші дослідження в даному напрямку будуть спрямовані на вивчення факторів здоров'язбереження організму фахівців фізичної культури засобами різних систем масажу.

Література

1. Гриньова В.М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В.М. Гриньова. – К., 2001. – 45 с.

2. Єфіменко П.Б. Домінуючі мотиви майбутніх реабілітологів при вивченні дисципліни «Лікувальний масаж» / П.Б. Єфіменко // Слобожанський науково-спортивний вісник: [наук. – теорет. журн.] – Харків: ХДАФК, 2015. - № 2(48). – С. 81-84.

3. Єфіменко П.Б. Педагогічні умови забезпечення різнорівневої професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури: автореф. дис. ... канд. пед. наук. 13.00.04 / П.Б. Єфіменко – Харків, 2003. – 19 с.

4. Єфіменко П.Б. Розвиток професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту на практичних заняттях зі спортивного масажу / П.Б. Єфіменко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014.- випуск 3К(45)14. – С.72-77.

5. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы.- СПб.: Питер, 2002.- 512 с.

6. Kanishcheva O.P. Motyvy ta motyvatsiia pry vykladanni dystsypliny «Masazh» / O.P. Kanishcheva, P.B. Yefimenko // Ynnovatsyonne naprevleniya rekreatsyy, fyzycznej reabylytatsyy u zdorovesberehaiushchykh tekhnolohiyi: Sb. statei IV mezhdunarodnoi nauchnoi konferentsyy, 28-29 noiabria 2013 hoda. – Kharkov-Belhorod-Krasnoiarisk: KhDAFK, 2013. – S. 113-116.

7. Pidkopai D.O. Sportyvnyi masazh: navch. posibnyk / D.O. Pidkopai. – Kharkiv: Kolehium, 2015. – 176 s.

8. Rudenko R.Ie. Vplyv vidnovnoho masazhu na spetsialnu pratsezdattist kvalifikovanykh bortsiv ta vazhkoatletiv u peredzmahalnomu mezotsykli: avtoref. dys. kand. nauk. 24.00.01 / R.Ie. Rudenko – Lviv, 2006. – 20 s.

9. Rudenko R.Ie. Dystsyplina «Masazh» u protsesi formuvannia maibutnoho fakhivtsia z fizychnoho vykhovannia ta sportu / R.Ie. Rudenko // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. T.H. Shevchenka. – Chernihiv: ChNPU, 2013. – Vyr. 112, T2. – S 242-244.

Киричок М. Ю., Приходько М. Ю.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ВІДБОРУ ПЕРСПЕКТИВНИХ ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТЬ ГАНДБОЛОМ

У статті висвітлено особливості відбору перспективних дітей для занять гандболом. Із цією метою проаналізовано особливості відбору перспективних дітей для занять гандболом та встановлено, що спортивний відбір – це комплекс організаційно-методичних заходів, що включають педагогічні, психологічні, соціологічні і медико-біологічні методи дослідження, на основі яких оцінюються здібності дітей, підлітків, юнаків до досягнення високих спортивних результатів у тому чи іншому виді спорту. Встановлено, що проблема відбору перспективних дітей для занять гандболом завжди була актуальною, оскільки гандбол це гра з постійно мінливим темпом, значною варіативністю рухів, емоційним напруженням, - усе це висуває підвищені вимоги до рухової, функціональної і психічної діяльності спортсмена.

Ключові слова: особливості відбору, перспективні діти, заняття гандболом, спортивні ігри.

М. Ю. Киричок, М. Ю. Приходько. Особенности отбора перспективных детей для занятий гандболом. В статье освещены особенности отбора перспективных детей для занятий гандболом. С этой целью проанализированы особенности отбора перспективных детей для занятий гандболом и установлено, что спортивный отбор это комплекс организационно-методических мероприятий, включающих педагогические, психологические, социологические и медико-биологические методы исследования, на основе которых оцениваются способности детей, подростков, юношей до достижения высоких спортивных результатов в том или ином виде спорта. Установлено, что проблема отбора перспективных детей для занятий гандболом всегда была актуальной, поскольку гандбол это игра с постоянно меняющимся темпом, в значительной вариативностью движений, эмоциональным напряжением, - все это предъявляет